ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні кафедри терапії та реабілітації
(протокол № 22 від 17 серпня 2026 р.)
Завідувач кафедри
_____Олена ЛАЗАРЄВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Кафедра терапії та реабілітації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи обстеження у фізичній терапії
2026-2027 навчальний рік, денна форма здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

1.1. Загальна інформація

Код вибіркової навчальної дисципліни в Загальноуніверситетському каталозі вибіркових навчальних дисциплін	ВД371 Методи обстеження у фізичній терапії https://dn.uni-sport.edu.ua/course/view.php?id=1544
Семестр навчального року Календарні терміни вивчення	*III семестр* *Жовтень-грудень*
Форма підсумкового контролю	Залік
Прізвище, ім'я та по батькові науково-педагогічних працівників, контактна інформація, електронна адреса	Лазарєва Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри терапії та реабілітації, olazarieva@uni-sport.edu.ua, https://uni-sport.edu.ua/content/lazaryeva-olena-borysivna Брушко Вікторія Вадимівна, старший викладач, vbrushko@uni-sport.edu.ua, https://uni-sport.edu.ua/content/brushko-viktoriya-vadymivna

1.2. Кредити ЄКТС, види занять, кількість годин

кількість кредитів ЄКТС	лекції	семінарські	практичні	лабораторні	самостійна робота	загальна кількість годин
3	8		16		66	90

1.3. Оцінювання результатів навчання

Номер і назва теми практичних, семінарських та лабораторних занять	Завдання для самостійної роботи до заняття	Засоби оцінювання під час заняття та кількість балів	Загальна кількість балів за заняття
1. Роль фізичного терапевта в обстеженні пацієнтів з дисфункціями опорно-рухового апарату. Структура клінічного мислення: суб'єктивне та об'єктивне обстеження як основа персоналізованого плану втручання. Суб'єктивне обстеження: збір анамнезу, аналіз скарг пацієнта, вивчення контексту (емоційного, професійного, соціального), застосування стандартизованих шкал і опитувальників (наприклад: VAS, NPRS, DASH, Oswestry, WOMAC тощо). Значення біопсихосоціальної моделі здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) у формуванні клінічного висновку, визначенні проблем та цілей втручання.	Роль фізичного терапевта при порушенні діяльності ОРА в системі охорони здоров`я України. Проходження онлайн курсу «МКФ. Застосування в клінічній практиці» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/icf-and-application-in-clinical-practice-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками	2 4 4
2. Об'єктивне обстеження: постуральна оцінка; пальпація; оцінка діапазону рухів (активні, пасивні, функціональні); гоніометрія, інклінометрія; мануальне м'язове тестування (ММТ), динамометрія; функціональні тести; специфічні ортопедичні тести; оцінка суглобової гри, додаткових рухів, кінцевого відчуття (end-feel).	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах верхнього плечового поясу та верхніх кінцівок. Поняття патологічна рухомість суглобів та його причини. Проходження онлайн курсу «Оцінювання амплітуди рухів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/assessing-range-of-motion-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками	4 5 5

	«Об'єктивне обстеження плечового суглоба» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/objective-examination-of-the-shoulder-course-course-uk/		
3. Сучасні методи обстеження в практиці фізичної терапії. Стандартизовані інструменти оцінки та якості життя (Patient-Reported Outcome Measures (PROMs)); модулярні опитувальники, шкали болю, функціональної незалежності, рухової активності тощо. Цифрові технології для функціонального моніторингу**:** відеоаналіз рухів, мобільні додатки для оцінки активності, трекери кроків, гіроскопи та акселерометри для аналізу балансу і координації. Сенсорні платформи та стабілоплатформи - для кількісної оцінки рівноваги, розподілу навантаження, стратегії підтримки стійкості. Оцінка поведінкових та когнітивних факторів, що впливають на біль і рухову активність**:** шкали - FABQ (Fear Avoidance Beliefs Questionnaire), PCS (Pain Catastrophizing Scale), TSK (Tampa Scale of Kinesiophobia).	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах тазового поясу та нижніх. Поняття патологічна рухомість суглобів, причини. Види вкорочень кінцівок та їх характеристика. Патологічна ходьба. Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі, пов'язані з больовими синдромами тазу та колінних суглобів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/gait-deviations-associated-with-pelvis-and-knee-pain-syndromes-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі, пов'язані з больовими синдромами нижньої частини ноги та стопи» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/gait-deviations-associated-with-lower-leg-and-foot-pain-syndromes-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Відео-кейси Опанування практичними навичками	4 5 5
4. Використання клінічних алгоритмів та чек-листів для структурування обстеження, підвищення надійності діагностичних висновків та впровадження доказової практики.	Причини виникнення болю та його класифікація. Проходження онлайн курсу «Обстеження та терапія грудного відділу хребта»	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування	4 5

Значення комплексної оцінки для постановки клінічного висновку, формулювання SMART-цілей та індивідуального плану фізичної терапії.	Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/assessment-and-treatment-of-the-thoracic-spine-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі у разі регіонального болю спини та верхньої частини ноги» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/back-and-upper-leg-regional-pain-and-gait-deviations-course-course-uk/	Опанування практичними навичками	5
5. Відділи головного та спинного мозку, периферичної нервової системи, які виконують рухову функцію. Поняття рефлекторна дуга, види рефлексів. Основні види патологічних рефлексів. Методики оцінки рефлексів та їх стан норми/патології. Довільні рухи та їх порушення. Методики та клінічні інструменти оцінки активних рухів, сили та тонусу м'язів: методика проведення та аналіз отриманих результатів обстеження. Проби для виявлення скритих парезів. Ознаки ураження верхнього та нижнього мотонейрона.	Пірамідна система. Верхній та нижній мотонейрони. Симптоми центрального (спастичного) і периферичного паралічів/парезів. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу. Патофізіологія виникнення патологічних рефлексів та їх види. Патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС. Екстрапірамідна система та синдроми її ураження.	Тестування Опанування практичними навичками.	4 8
6. Класифікація чутливості. Види і типи порушень чутливості. Методики оцінки поверхневої, глибокої і складних видів чутливості та встановлення характеру змін при порушеннях. Функції та симптоми ураження I - XII пар черепно-мозкових	Види розладів чутливості: анестезія, гіпестезія, гіперестезія, гіперпатія, дизестезія. Синестезія, дисоційовані розлади, полістезія, парестезії. Біль і його класифікація. Синдроми та симптоми дисфункцій II - VI пар черепно-мозкових нервів.	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками.	2 5 7

нервів. Методики обстеження функції черепних нервів та аналіз результатів обстеження: норма/патологія.	Проходження онлайн курсу «Огляд і оцінка черепних нервів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/cranial-nerves-overview-and-assessment-course/		
7. Рівні порушення рівноваги. Основні функції мозочка та вестибулярної системи. Характеристика формувань порушень постурального контролю у пацієнтів неврологічного статусу. Методики та клінічні інструменти оцінки постурального балансу, утримання вертикальної пози, рівноваги і координації: методика проведення та аналіз результатів обстеження.	Атаксії, види атаксії, комбіновані порушення рівноваги.	Тестування Опанування практичними навичками.	4 6
8. Нормальна хода як критерій оцінки патологічної ходи. Охарактеризувати аспекти нормальної ходи: цикли ходи, фази ходи, діапазон руху, реакцію суглобів та м'язову активність. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи. Класифікація функціональної здатності до переміщення. Клінічні інструменти оцінки функції стереотипу ходьби: методика проведення та аналіз результатів обстеження.	Проходження онлайн курсу «Діапазон рухів у суглобах під час ходи» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/joint-range-of-motion-during-gait-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Неврологічні відхилення у ходьбі» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/neurological-gait-deviations-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Відео-кейси Опанування практичними навичками.	4 4 6
		Усього:	100

1.4. Обладнання, інструментарій, програмне забезпечення, необхідні для викладання навчальної дисципліни

Аудиторія, ПК, проектор, доступ до Інтернету. Функціональне ліжко/кушетка, стілець зі спинкою/візок, допоміжні засоби (одноопорна паличка, чотирьохопорна паличка і т.д), сходи, пояс для страхування, фішки, неврологічний молоточок, сантиметр/рулетка, секундомір, гоніометр, динамометр, міотонометр, інклінометр, бланк оцінки та відповіді.
Зал фізичної терапії (https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/prezentacyya_nufvsu_2_2.pdf). Сторінка курсу на платформі Moodle (https://dn.uni-sport.edu.ua/). Курси неформальної освіти Фізіопедія (https://members.physio-pedia.com).

1.5. Заходи з неформальної освіти, що можуть бути застосовані в процесі викладання навчальної дисципліни:
стажування, курси, майстер-класи, тренінги, семінари, що підтверджено відповідним документом (сертифікат, диплом тощо).

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні кафедри терапії та реабілітації
(протокол № 22 від 17 серпня 2026 р.)
Завідувач кафедри
_____Олена ЛАЗАРЄВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ
Кафедра терапії та реабілітації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи обстеження у фізичній терапії
2026-2027 навчальний рік, денна форма здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
Повторне вивчення дисципліни

1.1. Загальна інформація

Код вибіркової навчальної дисципліни в Загальноуніверситетському каталозі вибіркових навчальних дисциплін	ВД371 Методи обстеження у фізичній терапії https://dn.uni-sport.edu.ua/course/view.php?id=1544
Семестр навчального року Календарні терміни вивчення	*III семестр* *Жовтень-грудень*
Форма підсумкового контролю	Залік
Прізвище, ім'я та по батькові науково-педагогічних працівників, контактна інформація, електронна адреса	Лазарєва Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри терапії та реабілітації, olazarieva@uni-sport.edu.ua, https://uni-sport.edu.ua/content/lazaryeva-olena-borysivna Брушко Вікторія Вадимівна, старший викладач, vbrushko@uni-sport.edu.ua, https://uni-sport.edu.ua/content/brushko-viktoriya-vadymivna

1.2. Кредити ЄКТС, види занять, кількість годин

кількість кредитів ЄКТС	лекції	семінарські	практичні	лабораторні	самостійна робота	загальна кількість годин
3	2		7		81	90

1.3. . Оцінювання результатів навчання

Номер і назва теми практичних, семінарських та лабораторних занять	Завдання для самостійної роботи до заняття	Засоби оцінювання під час заняття та кількість балів	Загальна кількість балів за заняття
1. Роль фізичного терапевта в обстеженні пацієнтів з дисфункціями опорно-рухового апарату. Структура клінічного мислення: суб'єктивне та об'єктивне обстеження як основа персоналізованого плану втручання. Суб'єктивне обстеження: збір анамнезу, аналіз скарг пацієнта, вивчення контексту (емоційного, професійного, соціального), застосування стандартизованих шкал і опитувальників (наприклад: VAS, NPRS, DASH, Oswestry, WOMAC тощо). Значення біопсихосоціальної моделі здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) у формуванні клінічного висновку, визначенні проблем та цілей втручання. Об'єктивне обстеження: постуральна оцінка; пальпація; оцінка діапазону рухів (активні, пасивні, функціональні); гоніометрія, інклінометрія; мануальне м'язове тестування (ММТ), динамометрія; функціональні тести; специфічні ортопедичні тести; оцінка суглобової гри, додаткових рухів, кінцевого відчуття (end-feel).	Роль фізичного терапевта при порушенні діяльності ОРА в системі охорони здоров`я України. Проходження онлайн курсу «МКФ. Застосування в клінічній практиці» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/icf-and-application-in-clinical-practice-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками	2 4 4
	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах верхнього плечового поясу та верхніх кінцівок. Поняття патологічна рухомість суглобів та його причини. Проходження онлайн курсу «Оцінювання амплітуди рухів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/assessing-range-of-motion-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Об'єктивне обстеження плечового суглоба» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/objective-examination-of-the-shoulder-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками	4 5 5
2. Сучасні методи обстеження в практиці фізичної терапії.	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах тазового	Сертифікат з проходження онлайн курсу	4

Стандартизовані інструменти оцінки та якості життя (Patient-Reported Outcome Measures (PROMs)); модулярні опитувальники, шкали болю, функціональної незалежності, рухової активності тощо. Цифрові технології для функціонального моніторингу**:** відеоаналіз рухів, мобільні додатки для оцінки активності, трекери кроків, гіроскопи та акселерометри для аналізу балансу і координації. Сенсорні платформи та стабілоплатформи - для кількісної оцінки рівноваги, розподілу навантаження, стратегії підтримки стійкості. Оцінка поведінкових та когнітивних факторів, що впливають на біль і рухову активність**:** шкали - FABQ (Fear Avoidance Beliefs Questionnaire), PCS (Pain Catastrophizing Scale), TSK (Tampa Scale of Kinesiophobia).	поясу та нижніх. Поняття патологічна рухомість суглобів, причини. Види вкорочень кінцівок та їх характеристика. Патологічна ходьба. Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі, пов'язані з больовими синдромами тазу та колінних суглобів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/gait-deviations-associated-with-pelvis-and-knee-pain-syndromes-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі, пов'язані з больовими синдромами нижньої частини ноги та стопи» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/gait-deviations-associated-with-lower-leg-and-foot-pain-syndromes-course-course-uk/	Відео-кейси Опанування практичними навичками	5 5
Використання клінічних алгоритмів та чек-листів для структурування обстеження, підвищення надійності діагностичних висновків та впровадження доказової практики. Значення комплексної оцінки для постановки клінічного висновку, формулювання SMART-цілей та індивідуального плану фізичної терапії.	Причини виникнення болю та його класифікація. Проходження онлайн курсу «Обстеження та терапія грудного відділу хребта» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/assessment-and-treatment-of-the-thoracic-spine-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі у разі регіонального болю спини та верхньої частини ноги»	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками	4 5 5

	Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/back-and-upper-leg-regional-pain-and-gait-deviations-course-course-uk/		
3. Відділи головного та спинного мозку, периферичної нервової системи, які виконують рухову функцію. Поняття рефлекторна дуга, види рефлексів. Основні види патологічних рефлексів. Методики оцінки рефлексів та їх стан норми/патології. Довільні рухи та їх порушення. Методики та клінічні інструменти оцінки активних рухів, сили та тонусу м'язів: методика проведення та аналіз отриманих результатів обстеження. Проби для виявлення скритих парезів. Ознаки ураження верхнього та нижнього мотонейрона. Класифікація чутливості. Види і типи порушень чутливості. Методики оцінки поверхневої, глибокої і складних видів чутливості та встановлення характеру змін при порушеннях. Функції та симптоми ураження I - XII пар черепно-мозкових нервів. Методики обстеження функції черепних нервів та аналіз результатів обстеження: норма/патологія.	Пірамідна система. Верхній та нижній мотонейрони. Симптоми центрального (спастичного) і периферичного паралічів/парезів. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу. Патофізіологія виникнення патологічних рефлексів та їх види. Патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС. Екстрапірамідна система та синдроми її ураження.	Тестування Опанування практичними навичками.	4 8
	Види розладів чутливості: анестезія, гіпестезія, гіперестезія, гіперпатія, дизестезія. Синестезія, дисоційовані розлади, полістезія, парестезії. Біль і його класифікація. Синдроми та симптоми дисфункцій II - VI пар черепно-мозкових нервів. Проходження онлайн курсу «Огляд і оцінка черепних нервів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/cranial-nerves-overview-and-assessment-course/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками.	2 5 7
4. Рівні порушення рівноваги. Основні функції мозочка та вестибулярної системи. Характеристика формувань порушень постурального контролю у пацієнтів неврологічного статусу.	Атаксії, види атаксії, комбіновані порушення рівноваги.	Тестування Опанування практичними навичками.	4 6

Методики та клінічні інструменти оцінки постурального балансу, утримання вертикальної пози, рівноваги і координації: методика проведення та аналіз результатів обстеження. Нормальна хода як критерій оцінки патологічної ходи. Охарактеризувати аспекти нормальної ходи: цикли ходи, фази ходи, діапазон руху, реакцію суглобів та м'язову активність. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи. Класифікація функціональної здатності до переміщення. Клінічні інструменти оцінки функції стереотипу ходьби: методика проведення та аналіз результатів обстеження.	Проходження онлайн курсу «Діапазон рухів у суглобах під час ходи» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/joint-range-of-motion-during-gait-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Неврологічні відхилення у ходьбі» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/neurological-gait-deviations-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Відео-кейси Опанування практичними навичками.	4 4 6
		Усього:	100

1.4. Обладнання, інструментарій, програмне забезпечення, необхідні для викладання навчальної дисципліни

Аудиторія, ПК, проектор, доступ до Інтернету. Функціональне ліжко/кушетка, стілець зі спинкою/візок, допоміжні засоби (одноопорна паличка, чотирьохопорна паличка і т.д), сходи, пояс для страхування, фішки, неврологічний молоточок, сантиметр/рулетка, секундомір, гоніометр, динамометр, міотонометр, інклінометр, бланк оцінки та відповіді.

Зал фізичної терапії (https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/prezentacyya_nufvsu_2_2.pdf). Сторінка курсу на платформі Moodle (https://dn.uni-sport.edu.ua/). Курси неформальної освіти Фізіопедія (https://members.physio-pedia.com).

1.5. Заходи з неформальної освіти, що можуть бути застосовані в процесі викладання навчальної дисципліни:

стажування, курси, майстер-класи, тренінги, семінари, що підтверджено відповідним документом (сертифікат, диплом тощо).